

БУГУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗИ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ
МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО
КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО
СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

45-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 53 (12.406)

Якшанба, 3 март 1963 йил

Баҳоси 2 тийин.

ДЕМОКРАТИЯ, ФАРО- ВОНЛИК БАЙРАМИ

ерларига чу-
зилган янги об-
ластинг сай-
ловчилари би-
ринчи марта
меҳнаткашлар
депутатлари
Сирдарё об-
ласт Советига
депутатлар сай-
ландилар.

Бугун умумхалқ байрами —
Ўзбекистон ССР Олий Сове-
ти ва маҳаллий Советларга сай-
ловлар кунин.

Шаҳар ва қишлоқлар, посёлка
ва овуллар байрам либосида. Энг
қўнғам, энг ҳаёшаматли жамоат би-
нолари қизил алвонлар, қизил
байроқлар, партия ва давлатимиз
арбобларининг портретлари, турли
транспарантлар билан безанган;
энг ўртада «Сайлов участкаси»,
«Хўш келисан!» деган ёзувлар
қўлга яққол ташланади. Сайловчи-
лар кўчаларни тўлдириб, халқ
қомоқлари учув олдига беради —
Ўзбекистоннинг гражданилик бурчини
бажонидил ало этгани завоқ-шавоқ
билан сайлов участкалари томон
йўл оладилар.

Бу сафарги сайловлар совет
халқи етти йилликнинг тўрт йили-
ни муваффақиятли ақунлаб, по-
ли бешинчи йил топишчиликларини
адо этишга гайрат билан бел бо-
лаган ақойиб кўнларда ўтмоқда.
Совет кишилари, жумладан рес-
публикамиз меҳнаткашлари соци-
алистик демократиянинг меъсаси бў-
лган бу муҳим сиёсий кампанияни
саноят корхоналарида, кўлоҳ ва
совхоз далаларида юксак меҳнат
активлиги билан нишонламоқда-
лар. Бу гайрат ва активлик, шуб-
ҳасиз, КПСС XXII съезди белги-
лаган тарихий Программанинг му-
ваффақияти билан амалга ошири-
лишида катта ҳисса бўлади.

Ўтган тўрт йил давомида бизнинг
республикамизда нафадар катта ўз-
гаринлар бўй берди. Тошкентда,
Андижонда, Бухорода, Қорақалпо-
ғистон ва Хоразмда янги-янги сан-
оат корхоналари қўрилиб ишга ту-
ширилди: Мирзачўлда, Марказий
Фарғонада, Қизилқумда, Сурхон-
дарёда бирмунча ирригация ин-
шоотлари барпо қилиниб, минг-
минг гектар қўнғам ва бўз ерлар
экинзорга айлантирилди; шаҳар ва
қишлоқларда кўлаб маданий-ма-
нсий муассасалар оқиниб, неча
минглаб янги, қолқозчи ва хиз-
матчи оиласи янги шинаи уйлارга
кўчиб кирди. Бундай ўзгаришлар-
ни санаб тутганин қийин, албатта.

Яқинда Қозғистон ССРнинг
Марзачўлда туғаш ерларини ва
бошқа яйлов ерларидан бир неча
миллион гектарини Ўзбекистон
ССРга қўйиш мусоабати билан
катта тантаналар бўлиб
ўтди. Бу тарихий акт соци-
алистик миллатлар ҳамкорлиги
ва дўстлигининг ёрқин намо-
йишига айланди. Ўзбек халқи
олиҳаммат қардош қозоқ халқи-
нинг бу муносиб инъомини қабул
қилиб олар экан, бу жойларни
Фарғона ерларидан саҳий, Самар-
қанд боғларидан гузал, Хоразм
воҳасидан бой манзилга айланти-
ришга ўзининг чин ваъдасини берди.
Киров ва Пахтаорол районла-
ри территориясида Ўзбекистон
ССР Олий Советига сайлов ўтқа-
зувчи янги саккизта округ тузил-
ди. Бу районлардаги сайловчилар
Ўзбекистон ССР Олий Советига
ўзларининг муносиб фарзандлари-
ни сайламоқдалар.

Бундан сал вақт илгари респу-
блика Олий Совети, Президиуми
маркази Янгиер шаҳри бўлган
Сирдарё областини тузиш тўғрисида
Фармон чиқарди. Бу — Ўзе-
бекистон ҳаётида, совет пахтачили-
ги тараққиёти тарихида жуда му-
ҳим воқеа бўлди. Бугун Фархўд
Гўсан Қизилқумга, Жиззах —
Ўратепа адирларидан Қизил Ўрда

Ўзбекистон ССР Олий Сове-
ти ва маҳаллий Советлар де-
путатлигига кўрсатилган номзод-
лар халқимизнинг янги муносиб
уйил-қизиларидилар. Улар — ста-
ноқлар ёнида ишлаётган ишчилар,
бесоби даладарамиз тоқчилари —
меҳнаткор-пахтакорлар. Ўз ишти-
ролари билан совет фани равиқчи-
га ҳисса қўшаётган олимлар, кон-
структорлар, бутун куч ва гайра-
тини халқ ишига бағишлаган пар-
тия ва совет органларининг раҳ-
барлари ҳамда маданият ва
санъатимиз вақиларидилар.

Сайловчилар бугун сайлов кун-
лари ёнига келиб овоз берад экан-
лар, бу билан улар шонли Комму-
нистик партия учун, унинг Никит-
та Сергеевич Хрушчев бошлаган
ленинчи Марказий Комитети учун,
жонажон Совет ҳукумати учун
овоз берадилар; порлоқ комму-
низм учун, тинчлик ва оқойишта-
лик учун, социалистик давлатимиз
шон-шавкати, куч ва қудратини
яқинда ошириш учун овоз беради-
лар, эришган ва эришаётган за-
фарларимиз учун овоз берадилар.

Ҳа, эришилган ютуқларимиз
чиндан ҳам салмоқли. Ўртоқ Н. С.
Хрушчев Москва шаҳар Калинин
сайлов округи сайловчилари йиғи-
лишида 1963 йил 27 февралда
сўзлаган нутқида бундай деди:

— Бизнинг муваффақиятларимиз
ва ютуқларимиз — Коммунистик
партия раҳбарлигида халқ қилаёт-
ган фидокорона меҳнатнинг нати-
жаси, сайловчилар ва район, ша-
ҳар, область, ўлка Советлари ҳам-
да Олий Советлар депутатлари қи-
лаётган меҳнатнинг натижасидир,
чунки бизда депутатлар Советлар-
нинг қарорлар қиқараётган, қо-
қунлар қабул қилаётган, ижроия
органлари ҳисоботларини, ҳуку-
матнинг ҳисоботларини тингла-
ётган сессия мажлисларида қат-
нашбоғига қолмай, шу билан би-
га, ўзлари ишлаб чиқаришда,
муассасаларда актив ишлаб ту-
рибдилар. Улар коллективлардан
ақралиб қолётганликларни йўқ,
халқ ишончини оқлашга ҳаракат
қилмоқдалар.

Бу йил — етти йилликнинг шон-
ли бешинчи йилда республикамиз
оқинди, унинг азамат меҳнат-
кашлари оқинди халқ ҳўжалигини,
биринчи навбатда пахтачилигини
янада ривожлантириш, она-Ватан-
га қаминда 3 миллион 566 минг
тонна «оқ олтин» етказиб бериш-
дек олижаноб вазифа турибди. Бу
ватанпарварлик ва интернационал
бурчимизни тўла адо этиш ҳозир-
ги қимматли ва ганимат кунлар-
нинг ҳар соатидан тўғри ва самар-
али фойдаланишимизга, қўлдам
дала ишларини ҳар қачонгидан
ҳам қийиниб юборишимизга бо-
лиқдир. Бу ишда бутун халқимиз
сейлаётган депутатлар фаол қат-
нашадилар, оммани умумдават
ишига сафарбар этишда партия ва
совет ташкилотларига яқиндан ёр-
дам кўрсатадилар.

Шубҳа йўқки, Ўзбекистон ССР
Олий Совети ва маҳаллий Совет-
ларга бўлаётган бугунги сайлов-
лар республикамиз меҳнаткашлар-
ининг Коммунистик партияга,
унинг ленинчи Марказий Комите-
тига сенсиз муҳаббати ва садо-
қатини, қўлмалатли совет халқ-
ларининг бўлимас дўстлигини,
партия ва халқнинг метиқден му-
стаҳкам бирлигини яна бир марта
намоён қилиб кўрсатади.
Ҳамма сайловга!

СССР БИЛАН ФИНЛЯНДИЯНИНГ ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК МУНОСАБАТЛАРИ

Финляндия бош министри Ахти Карьялайнен ва П. Карьялайнен хо-
ним СССР ҳукуматининг таълифига биноан 21 февралдан 21 мартгача рас-
мий визит билан СССРда меҳмон бўлиб турдилар.

Совет—Финляндия ахборотида айтиладиги, визит вақтида СССР Ми-
нистрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев билан бош министр Карьялай-
нен ўртасида учрашулар ва суҳбатлар ўтказилди. Самимий дўстлик ва
ҳамкорликнинг вазинида ўтган суҳбатлар давомида Совет—Финляндия му-
носабатларини янада ривожлантиришга тааллуқли масалалар устида ҳам-
да ҳар иккала мамлакатни қизиқтираётган халқаро масалалар устида
ошкора фикрлар олишди.

СССР билан Финляндия ўртасидаги муносабатлар яхши муносабатлар
эканлигини ҳар иккала томон зўр мамуният билан қайд қилиб ўтишди.
Совет—Финляндия шартномаси Совет Иттифоқи билан Финляндия ўртаси-
даги яхши қўшнчилик муносабатларининг мустаҳкам пойдевори бўлиб
қолди ва бундан буён ҳам ана шундай бўлаверсин, деб таъинланди. То-
монлар илдилик билан шундай фикрга келдиларки, Совет Иттифоқи билан
Финляндиянинг социал-иқтисодий системалари ҳар хил бўлишига на-
рамай, тинч-тотув яшаш принциплари уларнинг ўзаро муносабатларида
амалда ўзининг намуналик ифодасини топди.

Совет—Финляндия муносабатлари ҳаётнинг турли соҳаларида қўлай
тарзда ривожланиб бораётганлиги, дейилади сўнгра ахборотда, мамуният
билан кўрсатиб ўтилади.

СССР Министрлар Советининг Раиси билан Финляндия бош министри
шундай фикрни билдирдиларки, замонавий ҳарбий техника ва ялли қир-
ғин воситаларининг ҳозирги ривожланиш даражасида тинч-тотув яшаш
принципларига риоя қилиш халқаро муносабатларини тартибга солиб
туришининг бирдан-бир оқилона усулидир. Ҳар иккала томон жаҳон тер-
мидор уруши хавфини тугатмоқ учун ётмасига ва батамом қуролсизланиш
зарур деб ҳисоблайдилар. Ядро синовларининг ҳамма турларини тўхта-
тиш ва ядро қуроллини таъқиқлаш ана шу мақсадга етиш йўлида қўйла-
ниган муҳим қадам бўлур эди.

Томонлар шу нарсани мамуният билан қайд қилиб ўтидиларки, СССР
билан Финляндия ўтказиб келаётган тинч-тотув яшаш сиёсати. Совет—
Финляндия самарали ҳамкорлиги, шунингдек Финляндия ўтказиб кела-
ётган тинчликсевар бетаарфиқ сиёсати ва унинг барча давлатлар билан
дўстона муносабатлари Европа шимолда тинчликни ва оқойишталикни
сқақб қилишга амалда таъсир кўрсатмоқда ҳамда бутун дунёда тинчлик
ишига ердан бермоқда.

Совет—Финляндия савдоси ва иқтисодий муносабатларига оид маса-
ла суҳбатларда атрофида муҳомама қилинди. Томонлар савдо-сотиқ
ишларини узоқ муддатли битимлар асосида олиб бориш таърифиғига
роғат иқбосий тарзда баҳо бериб, 1966—1970 йилларга мўлжалланган янги,
тўғричи узоқ муддатли савдо битимини тузишга тайёргарлик кўриш
тўғрисида аҳдлашиб олдилар, бу тайёргарлик шу йилнинг ўзидаёқ бош-
лаб юборилиши керак. (ТАСС).

ВИЗИТ ТАМОМ БЎЛДИ

Совет ҳукуматининг таълифига
биноан СССРга келган Финля-
ндия бош министри Ахти Карья-
лайненнинг ўн кунлик визити та-
мом бўлди. Финляндия ҳукумати-
нинг бошлиғи ва унинг рафиқаси
1-март кунини кечаси Москвадан
юртига жўнаб кетди.

Ленинград вокзалида ҳурматли
меҳмонни СССР Министрлар Со-
ветининг Раиси Н. С. Хрушчев
рафиқаси билан, СССР Министр-
лар Совети Раисининг биринчи
ўринбосари А. Н. Косигин рафи-

қаси билан, СССР Министрлар
Совети Раисининг ўринбосари
И. Т. Новиков, СССР министрла-
ри ва бошқа расмий кишилар ку-
затиб қўйдилар.

СССР Министрлар Советининг
Раиси Н. С. Хрушчев билан Фин-
ляндия бош министри Ахти Кар-
ьялайнен нутқ сўзладилар.

Кузатиш вақтида фахрий қоро-
вул саф тортиб турди ҳамда Фин-
ляндия билан Совет Иттифоқи-
нинг давлат гимнлари ижро этил-
ди. (ТАСС).

Р. К. НЕРУ Н. С. ХРУШЧЕВ ҲУЗУРИДА БЎЛДИ

Деҳлига қайта туриб, Москвада
меҳмон бўлиб турган Ҳиндистон
ташқи ишлар министрлигининг
бош секретари Р. К. Неру 1-мар-
тда СССР Министрлар Советининг
Раиси Н. С. Хрушчев ҳузурида
бўлди.

Н. С. Хрушчев билан Р. К. Не-
ру ўртасидаги дўстона суҳбатда
Совет—Ҳиндистон ҳамкорлигига
доир масалалар устида фикр оли-
шилди.

„МАРС-1“ ПАРВОЗДА ТАСС АХБОРОТИ

20 февралдан 1 мартгача плано-
тарларо «Марс-1» станцияси
билан наватдаги радио алоқа сеанс-
лари ўтказилди. 1 марта ўтказил-
ган радио алоқаси сеансида стан-
цияга бўлган масофа 78 милли-
он 843 минг километрдан иборат
эди. «Марс-1» станциясига бош-
қаруви бир қанча буруқлар юбо-
рилди. Станциядан қабул қилина-

ётган радиосигналларнинг қуввати
бирмунча қайиғиб қолди.

2 март Москва вақти билан со-
ат 9 да планеталаро «Марс-1»
станциясининг астрономик коорди-
натлари кўйидагича бўлади: тик
кўтарилиш — 7 соат 8 минут,
оғиш — 29 градус 7 минут. Ҳо-
зирги вақтда станция Ердан секун-
дада 14,84 километр тезликда
узоқлашмоқда.

МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ

Андижон областининг қорвадорлари Ўз-
бекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Со-
ветлар сайловларини муносиб меҳнат совғаси
билан нишонладилар. Улар давлатга гўшт со-
тиш биринчи квартал планини муддатидан ил-
гари бажардилар. Тайёрлов шукларига би-
ринчи квартал планидан 4500 тонна ўрнига
4539 тонна сениз гўшт юнатишди. Москва,
Наманган ва Чуст ишлаб чиқариш бошқарма-
ларининг ҳўжаликлари бунга катта ҳисса қўш-
дилар.

Сирдарё ишлаб чиқариш бошқармасининг
меҳнаткашлари сайлов олдиди социалистик му-
собекасини яхши кўрсатиқлар билан ақула-
моқдалар. Максим Горький номи. Куйбисhev
номли. Оқунобобоев номида қолхозларининг
ғўзolari, «Малик» совхозининг ишчилари
қорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш биринчи
квартал планини муддатидан илгари ошириб
бажардилар. Максим Горький номи қолхоз
биринчи кварталда план бўйича топишрини
лозим бўлган 130 ўрнига 143 центнер, Куй-
бисhev номи қолхоз 200 ўрнига 203 центнер
сут, Оқунобобоев номи қолхоз 143 ўрнига
186 центнер гўшт, «Малик» совхозини 970 ўр-

нига 1606 центнер сут ва 1490 центнер
гўшт топишди.

Бошқарма ҳўжаликлари тухум тайёрлаш
биринчи квартал планини ҳам ошириб адо эт-
дилар.

Сайлов олдиди социалистик мусобекасини
кўчатириган Киров ишлаб чиқариш бошқар-
масидаги «Ганибод» совхозида паррандачи-
лик тобора ривожлантирилмоқда. Бир йил ичи-
да совхоз паррандачилари 19 минг бош ҳўжа
етиштириб, товуқлар сонини уч марта қўпай-
тирдилар. 1962 йили совхоз 175 центнер пар-
ранда гўшти, 600 минг дона тухум сотди.

Ҳозир совхозда паррандалар сонини 33 минг
бондан ошди. Паррандачилик фермаси ҳис-
обига икки ой мобайнида 81 минг донадан қўп-
роқ тухум сотилди. Совхоз паррандачилари
бу йил давлатга 220 центнер парранда гўшти,
бир миллион дона тухум етиштириш йўлида
астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Аму—Бухоро қанақи қурувчилари Қи-
зилқум қўнғига дадил кириб бормоқдалар.
Қурилиш ишлари кун сайин тезлаштирилиб,
канал қазни участкаларига смена топишири-
лари орғини билан бажарилаётир. Трассанинг

Эришар Матризаев бригадаси Мангит
пахта тозалаш заводи коллективинида биринчи
бўлиб икки ойлик планини бажарди. Бундай
нағзорлар қорхонада тобора қўнаймоқда. Сие-
сар Қ. Мадминов, лентерчи С. Аҳмедов
сингари улаб ишчилар шу кунларда март
ойининг иккинчи ярми ҳисобига меҳнат қила-
ётирлар. Шунинг учун ҳам пахта тозаловчи-
лар коллектив икки ойлик ялли маҳсулот
тайёрлаш топишрининг муддатидан илгари адо
етишга эришдилар.

1 мартдан Тошкент—Сирдарё маршу-
тида экспресс поезд қатнай бошлади. Экспресс
поезд соатига юз километрдан орғиқ тез-
лик билан юради. У уч вагондан ибор-
рат бўлиб, 282 кишига мўлжалланган. Поезд
автоматик тарзда бошқарилади. Ўрта Осиё те-
мир йўлининг Тошкент участкасида яна 17
экспресс поезди қатнови йўлга қўйлади.

КОММУНИСТЛАР БИЛАН ПАРТИЯСИЗЛАР

ҲАР БИР СОВЕТ КИШИСИ ЖАМИЯТ ИШЛАРИНИ БОШҚАРИШДА АКТИВ ИШТИРОҚ ЭТИШИ ЛОЗИМ! БИЗНИНГ ШИОРИМИЗ, ВАЗИФАМИЗ МАНА ШУ.

Н. С. ХРУШЧЕВ.

ЙИЛЛАР САЛМОҒИ

Вақтининг қадр-қиймати ҳақида атоқли шoirимиз Ғафур Ғулом аjoyиб куйма мисралар ёзган. Республика Олий Советига бўлган аъвалги сайловдан бери ўтган йиллар салмоғи, муваффақиятларимизни ўйлаганда дафъатан ана шу мисралар ёлга келади:

Азиз асримизнинг азиз оилари,
Азиз одамлардан сурайди қадри.

Республикамиз парламентига бўлиб ўтган сайловдан кейинги тўрт йил иқтисодимиз ва маданий-ишқимизни ривожлантиришда тоғи барқари йиллар бўлди. Халқимиз етти йиллик вазиёларини баъжаришда улкан қадм ташлади. Бутун Совет Иттифоқида бўлгани каби жонажон ўлкамиз саноатини ривожлантиришда ҳам катта муваффақиятларга эришди. Экономикамизнинг асоси бўлган оғир саноат устуи даражада тараққий этмоқда.

Республикамиз ҳаритасига бир назар ташлаб. Шаҳар ва қишлоқлар коммунистик қурилиш ҳаводаларига бурканган. Энергетика, рангли металлургия, газ, химия саноатининг янги-янги қорхоналари қад кўтармоқда. Утган тўрт йил ичида республикамизда 250 янги цех ва қорхона ишга тушди.

Энергетикамиз тараққийи билан фахрланамиз. Утган йиллар ичида Урта Осиёда энг йирик Охангарон ГРЭСида янги-янги агрегатлар ишга тушиб, фақат Ўзбекистонгагина эмас, балки Урта Осиё иқтисодий районидаги бошқа республикаларга ҳам нур таратиб турибди. Қорақалпоғистон энергетикасининг тўғич қорхонаси — Тахиятош ГРЭСи ишга тушди. Бой минерал ресурсларга эга бўлган Автоном республика ишлаб чиқариш қучларини ривожлантиришда янги нур манбаининг шарофати катта. Ҳозир республикамиз қорхоналарида йилга 6 миллиард киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқаришмоқда. Бу қор РССиёси 1913 йилда ишлаб чиқарган электр энергиядан уч баравар кўпдир. Энергия ҳосил қилиш жиҳатидан Ўзбекистон қорқоний Шарқ мамлакатларини аллақанда орада қолдириб кетди. Энди республикамиз саноати юксак даражада тараққий этган Ғарб давлатлари билан ҳам беллаша олади. Еркин бир ҳисобни келтириш ўринлидир. 8,5 миллион аҳолиси бўлган Ўзбекистонда аҳолисининг жами 80 миллион бўлган Туркия, Эрон, Мароккаш, Жапон, Тунис ва Гана мамлакатларидаги қараганда анча кўп эиергия ишлаб чиқаришмоқда. Бу жонажон Коммунистик партиямиз ва Совет ҳукумати улуғ Лениннинг мамлакатни тўла электрлаштириш ҳақидаги режаларини оғишайла амалга ошираётганининг ёрқин далилидир.

ОВОЗ БЕРАМАН

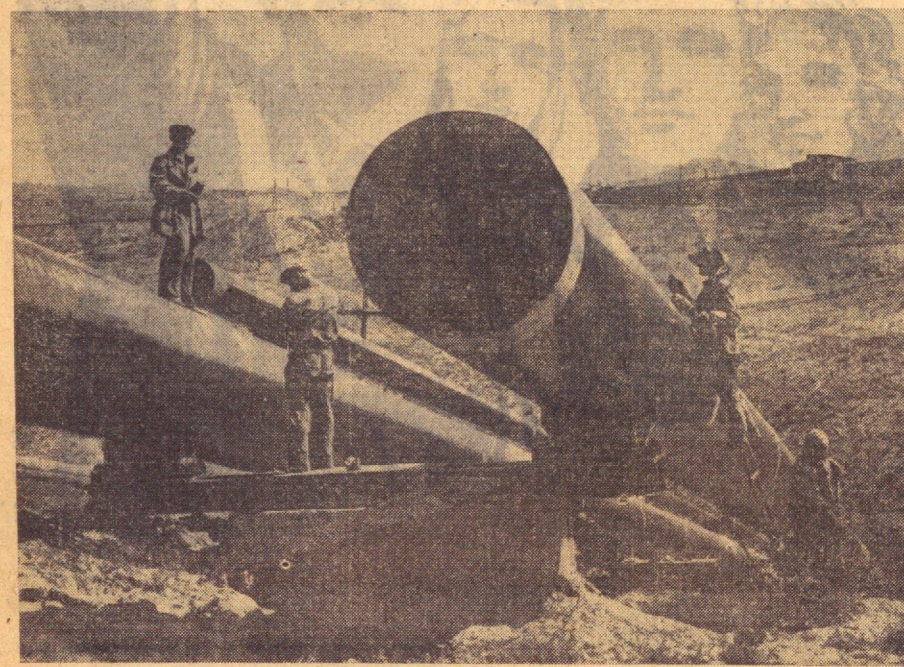
Гуя Ватан бағрида яйраган гулча,
Меҳнатнинг шаънига тўқийман дoston,
Бахтининг либоси яратган шунча,
Сен учун юракдан бераман овоз.

Кенг дала мусалло ҳавосини шимиб,
Илаҳдек «оқ олтин» яратган нисон,
Меҳнат бустонига яппанга жонин,
Сен учун тайёрман бермоққа овоз.

Билмининг чўққисини забт этиб олиб,
Техника ривожини кўтардинг баланд,
Қўш уриб, қуй қуйлаб ишлайсан ҳар вақт,
Жонинг сен учун бераман овоз!

Халқ сени ишонча севар, хурматлар,
Айла халқингда юракнинг кучин,
Биз овоз берамиз фарзандлар учун,
Ўргиниб ўзингдан бераман овоз.

Маҳбуба Раҳим қиз,
пенсионер.

ЎТ Ю РА К

Агроф тим қоронғи. Фақат ойнинг хира нури қора булутлар орасидан онда-сонда кўзга ташланиб қолади. Ўт-ўланлари қовжирган бу чўлнинг туя ўқачидай тизилиб ётган барханлари устида чўл хонимидай қандим, черкез ўсимликлари қорайиб кўринати. Шамол эса ҳаддидан ошиб, қумларни тўзғитади, чия бўридек увиллайди. Қандайдир бир маромли ўғирлаш ва қаттиқ гўмборлаш эса ундан ўстун келмоқчи бўлади.

Бу коллектор қазитган экскаваторнинг овози. Уни Василий Митченко бошқарпти. Донги кетган бу экскаваторчини Марказий Фарғонада ким танимайди, дейсиз.

Василий етти йиллигининг биринчи йилида ўз экскаватори билан 80 минг ўрнига 164 минг 820 кубометр тупроқ ишлари баъжарган бўлса, 1960 йили плавни 242,5 процент баъжарди. Ишда жавлон ураётган Василийни бу натижалар ҳам қониқтирмади. У 1961 йилда Марказий Фарғона чўлларида 8 ой ичида 139 минг 600 кубометр тупроқ ишлари баъжарди. Кейин Наманган сойини тартибга келтиришда 45 минг кубометрга яқин тупроқ чиқариб, 600 донга темир-бетон плиткаларини ўрнатди.

1962 йил эса Василий учун улкан ғалаба йили бўлди. У октябр ойида етти йиллик плавнини шараф билан адо этди. Василий 3 йилу 10 ой ичида етти йиллик маррасига етди. Ҳозирга қадар эса 760 минг кубометр тупроқ ишлари баъжарди.

Василий Митченконинг қўнт ва чидам билан ишлаши, изланиши муваффақиятларининг гарови бўлди. У экскаваторга қўпгина ўзгаришлар киритди. Ўровчи барабан катталаштирилиши натижасида қовш минутига бир марта ўрнига икки марта тупроқ оладиган бўлди. Бундан ташқари ярим кубометр ҳамли қовш 0,65 кубометр снгимли Федоровский қовшига алмаштирилди. Айланми қисми тақомиллаштирилиб, юрувчи қисмининг торма-си анча содалаштирилди. Буларнинг ҳаммаси иш унумини қарийб 15 процент кўтарди. Василий етти йиллигининг ўтган тўрт йилида 30 процент запас қисмини, 10 процент мойлаш материалларини ва ёқилгини тежаб қолди.

Шу билан бирга Василий ўз таърибларини ўз экскаваторчиларга қўнт билан ўргатиб келпти. Ҳозиргача унинг қўлидан ҳунар ўрганиб чиққан Рашид Ғаниев, Раҳим Тolib-жонов, Бойдават Пўлатов каби 8 экскаваторчи машинани мустақил бошқармоқдалар.

Янги-янги марралар сари далил қадм ташлаб ўрганган Василий Митченко етти йиллигининг бешинчи йилида қанда 250 минг кубометр тупроқ чиқаришга аҳд қилган. Бу ўт юрак йигит ҳозирданок Марказий Фарғонанинг Аччиқўл массивида суткасига 1050-1100 кубометр тупроқ чиқариб, коллекторлар барпо қилаётди. Унинг ўз сўзининг устидан чиққишга ишончи катта.

А. АБДУЛЛАЕВ.

НУР УСТИГА НУР

Чўл ичкарасига кириб кетган электр узатувчи линиялар тинимсиз гувилайди. Ҳа, нур янги ўзлаштирилган ерларга кириб борапти.

«Узельэлектрострой» трестига қарашли Самарқанддаги ичкини қурилиш-монтаж бошқармаси ўтган йили Жомбой районида қуввати 960 киловаттга тенг бўлган Қарамон ГЭСини ва Самарқанд районида 8800 киловатт қувватли Талигулгон-3 ГЭСини бойдаловишга топширди.

Самарқанд районидан бу ГЭС республикамиздаги энг йирик қолхозлараро электростанция бўлиб, Самарқанд областидаги 28 қолхозни электр нурин билан таъминлайди. Ҳозиргача бу ГЭСдан нур олаётган электр линиянинг узунлиги 260 километрга етди.

Бу йил эса Сурхондарё областида олтинчи нур

ридиш-монтаж бошқармаси икки қолхозлараро ГЭСни қуриб битказди. Булар 2700 киловатт-қувватли Оқсув ГЭСи ва 3000 киловатт қувватли Ҳазорбў ГЭСидир. Бу қувватлар тўла ишлаб чиқарила бошлаган, 15 қолхоз ва 3 совхоз электрлаштирилди.

Бундан ташқари Андиқон районида 2500 киловатт қувватли Андиқон ГЭСи ва учинчи Жаңубий Фарғона каналда 6500 киловатт қувватли ГЭС шу йил қуриб бойдаловишга топширилди. Фидонорона меҳнат қилган «Узельэлектрострой» трести нурувчилари етти йиллигининг бешинчи йилида 150 қолхоз ва 30 совхозни электрлаштирмоқчилар.

Я. ТОЛСТОНОГ,

инженер.

ЧЎЛ ТОНГИ

Жиззах райони кейинги 3-4 йил ичида таниб бўлас даражада ўзариб кетди. Районда ҳар йили юзлаб янги тиндаси уй-хоналар қад кўтармоқда. Биринчи «Москва» қолхозига 528 хўжалик янги уйларга қўш чиди. Қурилиш бригадаси қолхоз раё-ленчесида янги бино, 600 йирик клуб, мактаб, турфурхона, автогараж, турфурпарк, болалар богчаси, 6 дала шўйлоқи, қолхозчилар учун ошхона, чорвачилик биналари, магазин қўрди. Барча хонадонларга радио тоқаси ўрнатилиб, Илчи чоргоғи туширилди. Қолхоз фа радиоузели ва 40 тоқаси комму-торига эга.

Илгари бу ерда Жиззахлик, Қўрчилик, Совукарлик, Жарарик маҳаллари бўларди. Ҳозир бўлса, ягона қолхоз посёлкаси барпо бўлди.

Районни ободонлаштиришда қолхозлараро қурилиш ташкилати катта ҳисса қўшмоқда. Уларнинг кучи билан ёзи киностат, қарилар қолхоми, оқик-оқат назароти, қиш-ки ва ёзи ошхоналари, ала-ма ва китоб назароти, алоқа бўлими, қолхозчилар меҳмонхонаси бойдаловишга топширилди. Навоий номли,

Карл Маркс номи, Жданов номи, «Зарифон» қолхозларига қўлаб уй-хоналар, янги қасалхоналар, болалар богчаси ва жамоат биналари бойдаловишга топширилди. Яқиндагина ишга туширилган қурилиш материаллари заводи янги ўзлаштирилган ерларга қўлаб қурилиш материаллари етказиб бермоқда.

1961 йилда ташкид этилган Богдорчилик совхозининг ўзлаштирган ер майдони 3000 гектардан ошиб кетди. Совхозимизнинг келажаси парлок, — дейди совхоз директори Эюк Санаккулов, — ҳар қуни қўлаб олов қўлаби ёшлар чд қувгани сифимизга келиб қўшилиқдалар.

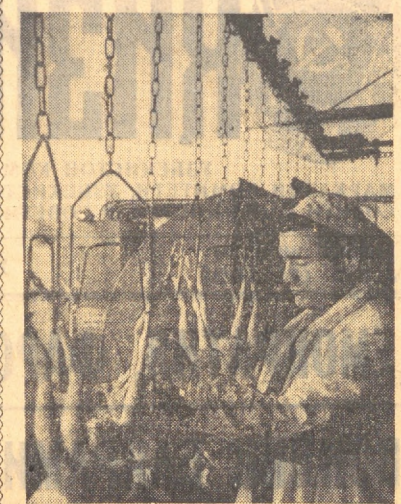
Ҳа, чўлда коммунизм тонги олмақда.

Улуғвор етти йиллигининг бешинчи йилида ободончилик ишлари янада қулайтирилди.

Богдорчилик совхозига қишқи ва ёзи киностат, ишчилар учун клуб, болалар богчаси, чд қуватганлар учун уй-хона, қишлоқ унверситети, китоб ва оқик-оқат назароти, қиш-ки, қасалхона қурилиб, бойдаловишга топширилди.

К. ШОДИҚУЛОВ,

Сурдарё области.

ҲАР КУНИ Наманган қушхонасидан неча цент. да паррандаларни дастлаб ишлаш цехи ишга туширилган. Суратда: цех мастери Эркин МИР-ЗАЕВ парранда гуштини консерва учун тайёрла-моқда.

С. Безноссов фотоси.

МЕҲНАТКАШЛАРГА ҒАМХЎРЛИК, ҚУЛАЙЛИКЛАР

«ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» ВА ҒАТАГ МУХБИРЛАРИДАН

Қорақалпоғистон пойтахти — Нукус яқинида балиқ уричигадаги йирик завод қурилмоқда. Бу завод Орол денгиздан келтирилган осетр ва усач балиқларини суний қўлларда қўпайтириш-га мўлжалланган. Бу ерда 46 гектар майдонни эгаллайдиган гидротехника иншоотлари қурилади. Ҳар йили заводда 2 миллион майда балиқ ўсти-рилади.

Кейинги уч йил ичида Киров районидаги Горск посёлкасида бир қанча янги жамоат ва маданият-машини биналар қад кўтарди. Болалар богчаси, ясли, икки магазин, қасалхона, икки чойхона меҳнатчиларга ва уларнинг фарзанд-ларига хизмат кўрсатмоқда.

Қунар исий бошлаши билан Урта Чирчиқ иш-лаб чиқариш бошқармасига қарашли «Полярная звезда» қолхозининг Эргаш Мўминов бошлик бригадаси аъзолари ҳашар бошлаб, дала ишлари бошлангунча шийонни ва унинг атрофларини масумга тахт қилиб қўйишга отландилар.

Дастлаб улар болалар хонасини ремонт қи-лишга киришилди. Бу ерга жиҳозлар, ўйинчо-лар келтириб қўйилди. Шийон яқинида болалар майдончаси қурилди. Майдонча атрофида гулзор барпо этилмоқда, шунингдек ошхона учун саб-завот экинлари аниқмоқда.

Шу кунларда Қорақалпоғистон ишлаб чиқариш бошқармалари лахта терми машиналари меҳаник хайдовчиларининг олти ойлик курсларига ёшлар танланмоқда.

Ҳозир Автоном республикадаги билим юртла-ри ва курсларда қишлоқ хўжалик ходимларидан қарийб 9 минг киши ўз малакасини оширмоқда, бу эса ўтган йилдагига нисбатан 4 минг киши кўпдир.

СОВЕТ ДЕМОКРАТИЯСИНИНГ РАВНАҚИ

Коммунистик партия социалистик қурилишнинг ҳамма босқичларида демократияни ривожлантириш, меҳнаткашларнинг оммавий таш-килотлари фаолиятларини кенгай-тириш ва тақомиллаштиришга катта аҳамият бериб келмоқда.

Социалистик демократияни ҳар то-монлама кенгайтириш ва тақом-иллаштириш барча граждандлар-ни давлатни бошқаришда, хўжа-лик ва маданий қурилишга раҳ-барлик қилишда актив иштирок этиштириш, давлат аппарати иш-ини яхшилаш ва унинг фаолияти устидан халқ контролини қулайтириш коммунизм қуриш даврида со-циалистик давлат тараққийининг асосий йўналишидир.

Мамлакатимизда коммунизм қу-рилиши кенг аж олдирилган ҳо-зирги даврда маҳаллий бошқарув органларининг ташаббускорлигини оширишни марказлашган раҳбар-лик билан тўла қўлиб олиб бо-риш ҳақидаги Ленин таълимоти ривожлантирилмоқда. Бунин меҳ-наткашларнинг жуда кенг омма-вий ташкилоти бўлган Советлар фаолиятида ҳам яққол кўрини мум-кин. Советлар эндиликда қўроқ жамоат ташкилотлари сифатида иш қўроқдалар ва уларнинг фа-олиятида — мамлакат маданий ва хўжалик қурилиши ишларида кенг халқ оммаси бевосита иштирок этапти.

Ҳозир Советларнинг доимий қо-миссиялари ишда депутатлар билан бир катorda ишчилар, қолхо-зи ва иттифоқчилар, шайлар фаол қатнашапти. Улар сессия йиғилишларида халқ хўжалигини, экономикани, маданиятни ривож-

лантириш, меҳнаткашларнинг тур-муш шaroитларини янада яхши-лашда онд муҳим масалаларни муҳокама қилиб, бевосита ҳал қил-моқдалар.

Мамлакатимизда социалистик демократиянинг тобора ривожла-ниб бориши меҳнаткашларнинг таш-аббускорлигини оширмоқда, хал-қимиз иқодий жасоратини жўш-урдиришмоқда. Бун саноат ялли маҳсулотини ишлаб чиқариш етти йиллик плавнининг тўрт йили топ-шириқлари орғиби билан баъжари-лганлида кўрини мумкин.

Ўзбекистон саноати тараққийи-да ҳам улкан ютуқлар қўлга ки-рилтирди. Саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш ҳамми етти йиллигининг тўрт йили мобайнида кўзда тутил-ган 38,5 процент ўрнига 42,8 процент ўсди. 1959—1962 йиллар-да республикамизда 250 дан ор-тиқ йирик саноат қорхоналари ва цехлар қурилди, шаҳар ва ишчи посёлкаларида қўлаб уй-жой би-нолари қад кўтарди.

КПСС янги Программасида Со-ветларнинг фаолиятини янада ях-шилаш мақсадида уларга янги-ян-ги қучлар келиб туриши ва шу тариқа юз минглаб, миллионлаб меҳнаткашларнинг давлатни бош-қаришини ўрганишлари учун ҳар бир сайловда Советлар депутатла-ри составининг қандайдун депутат-лири қисмини янгилаб туриш ҳақида-ги муҳим қонда олти сурилдики, бу катта назарий ва практик аҳа-миятга моликдир.

Экономиканинги ўсиши, аҳоли со-нининг қўпайиши билан табиий равишда Советларда депутатлар сафи ҳам кенгайиб боради. 1962

йил 18 мартда СССР Олий Со-ветига бўлган сайловда 1443 депу-тат сайланган эди. Ўзбекистон СССРдан эса Иттифок Советига 30 киши, Миллатлар Советига 25 ки-ши сайланди. Депутатларнинг иж-тимоий состави ҳам хилма-хилдир.

Коммунистик партиянинг социа-листик қонунчилигини мустаҳкам-лиш, социалистик турмуш тартиб-қондаларини бузишларга қарши кураш, давлат иттизоми ва граждандлар ҳуқуқларини қўриқлашда Советларнинг ролини ҳар томон-лама қулайтириш юзасидан амла-га ошираётган талбирлари яхши натижа бермоқда.

Партиямиз социалистик демок-ратияни ҳар томонлама ривожлан-тириш бориб, давлат аппарати иш-ларини яхшилашга катта аҳамият бермоқда. КПСС Программасида кўрсатилганидек, бу вазиёни ҳал этишнинг энг муҳим воситаси доимий давлат ва жамоат контро-лидир. Коммунизм қуриш манфа-атлари давлат аппаратини тобора қисқартириш бориш, аппаратнинг аниқ ишлашини, меҳнаткашлар-нинг кенг оммаси давлат органла-рини бошқариш санъатини бўлимли-лашнинг талаб қилади. В. И. Ле-нин 1918 йилда ёзган «Совет ҳо-кимиятининг тарбиятгаги вазиёла-ри» асарига бўндай деган эди: «Бизнинг мақсадида ҳар бир меҳ-наткашнинг ишлаб чиқариш иш-и до... «топшириқ»ни ўтаб бўлгани-дан кейин давлат ишларини бепул баъжарувидир».

Доҳининг бу кўрсатмаси ҳо-зирги пайтда Советларнинг ишла-визининг кенг ибодасини тасвир-ла. Ижроа комитетлар бўлимли-ли ҳузурида жамоатчилик асосида тузилган кенгайилар, инструктор-лик ва инспекторлик бўлимлари самарали ишламоқда. Шаҳар ва район Советлари ижроа комитет-лари штатсиз бўлимларининг иш-ини яхшилаш мақсадида системали равишда семинарлар ўтказмоқда.

Маълумки, ишлаб қуярувчи

С. АЙЛОВ шарафига Охангарон газ қузури қурувчилари меҳнат ютуқларини қўпайтириш учун мусобақани аж олдирилар. Бу суратда Охангарон яқинидаги ер ости газлаштириш станцияси қу-рувчиларининг газ қузури ётказилган пайти аниқ эттирилган.

В. Лейзерович фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ЕНГИЛМАС БЛОКИ УЧУН ОВОЗ БЕРАМИЗ

ҲАВАСИНГИЗ КЕЛАДИ

Энг янги, беками-кўст шахарчи кўрмоқчи бўлсангиз Фарғонага келинг.

Фарғонанинг энг асид а жойлашган нефтьчилар шахарчаси тамомла янги. Ҳозирги шахарча ўрни бир маҳаллар кўп-кўрқ дашт эди. Одамнинг ўқар табиятини бўйсундиришга қанчалик қодир эканлигини мана шу кичкина мисолда ҳам яққол кўрасан. Икки: юздан ортқ кўча, 20 квартал ва улардаги кўп қаватли бинолар, минг-минг туп мевали ва манзарали дархтлар ҳаёт меҳри билан бунёда келтирилган.

Кўп қаватли биноларнинг ҳар бири ўзига хос безанча, эга—бири пишиқ гишдан сувоқсиз тикланган, бошқиси ирил панелли. Кўчалар тўппа-тўғри. Ленин архитектураси шундай ўйланганки, қайси кўчадан юрманг, барбиров шахарча марказидан ўтасиз.

Шаҳарчани кўнамзорлаштириш тамомла аҳоли қўлида. Бу ишга қатнашмаган киши йўқ. Шунинг учун шахарча кўчалари, артрофлари дархтзор, гулзор билан қопланган. Аҳоли қилинган ишлар билан чекланмай, шахарчани кўнамзорлаштиришни давом эттирмоқда. Ўтган йилнинг ўзидagina 95 минг туп кўчат ўтказилди. Шу

кўчаларда аҳоли яна 40 минг туп кўчат ўтказишга ҳаракат қилипти. Шаҳар гулхонаси йилга миллиондан ортқ гул кўчати етиштири беради.

Уй-жойларнинг саранжом-сараншалингга ҳамманинг ҳаваси келади. Сув, газ—уй бекасининг ҳузур-ҳаловати. Кватиралар иссиқ ва совуқ сув билан кеча-кундуз таъминланган. Меҳнаткашлар бу қўлайликларнинг ҳаммасини Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг чинакам ғамхўрлиги деб тушунадилар.

Нефтьчилар шахарчаси яқиндаги Фарғона денгизини айтмайсизми? Шаҳар стадиони-чи?

Телевидение ретрансляция станцияси, радиоштитирчи уйи-чи? Шаҳарликлар сзани яхши жиҳозланган магазинларга, давлолаш муассасаларига, нон комбинатига, клуб-ўқитхоналарга, маиший комбинат, музика мактаби ва бошқа янги муассасалар томошасига бошлайди. Бу қўришларнинг ҳаммаси ўтган сайловдан кейин бунёда келган.

Фарғона илгари тўқувчилар, енгил ва озиқ-овқат маҳсулотлари саноати шахри эди. Энди химиклар, нефтьчилар, аппаратчилар шахри ҳамдир. Азот ўғитлари заводи, Фарғона нефтини қайта ишлаш заводи гузал водий фахри бўлиб қолди.

Бу қорхоналарда жуда кўп илгорлар ишлайди. Коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи М. Сулаймонов, Я. Воҳидов, цех бошлиғи Ш. Абдурауфов, слесарь И. Эшқинин, гишт терувчи Г. Камкин, А. Ўразаев, газ пайвандчи А. Голдов, электр пайвандчи П. Приходько, бошқарма бошлиғи А. Эргашев, оператор С. Соломатов, лаборант Я. Амелина, мастер Ж. Орипов ва бошқа юзлаб илгорларнинг номларини бугун шахар билади.

— Меҳнат кишини улуғлашни коллективизми аъзолари ишдан билса бўлади, — дейди иккинчи монтаж бошқармасининг бошлиғи Ғоли Собиров. — Бошқармада 380 киши ишлайди. Ишчи ва хизматчи-

ларнинг кўпчилиги ўқимонда, малака оширмоқда. 15 киши Москва, Ленинград ва Киевдаги олий ўқув юрталарида сирдан таълим олмақда. 16 киши махсус техникумда, 25 киши ишчи-ешлар кечка мактабда, 70 ходим бошқарма ҳузуридаги доимий курсларда ўқимонда. Ҳам ишлаб, ҳам билим олаётган, ўз ҳалол меҳнати билан коммунистик қурилаш ишига муносиб ҳисса қўшаётган нефтьчилар шахарчаси меҳнаткашлари умумхалқ сайловларини муносиб совғалар билан нишонламоқдалар. Улар ойлик топириқларини муддатидан илгари адо этиб, етти йилликнинг бешинчи йилини яхши бошладилар.

Нефтьчилар шахри бугун барвақт ўғонди. Сайловчилар байрам лубосига бурланган байрамдан сайлов участкалари томон шод-хушраам бормоқдалар.

И. ТУХТАСИНОВ,
«Қизил Ўзбекистон» мухбири.

ПАХТА ТОЗАЛОВЧИЛАР АҲДИ

Етти йилликнинг тўртинчи йили меҳнат зафарлари билан якунлаган Ҳўжайли пахта тозалаш заводидаги ишчи-хизматчилари янги техника ва илгор технологияни ишлаб чиқаришга дадиллик билан жорий этиб, маҳсулот ишлаб чиқариш тўбора кўпайтираётганлар.

Завод коллективи ўтган йил топириқини муддатидан илгари адо этган эди. 17188 тонна пахта толаси ва 1616 тонна момиқ ишлаб чиқарилди. Маҳсулот таннархи 23 минг сўмга арзонлашди.

Завод коллективи етти йилликнинг бешинчи йили топириқларини ҳам муваффақиятли бажармоқда. Коммунист Ҳайрулла Исмоилов раҳбарлик қилаётган бригада ишчилари илгори киши кўлдан бермаётган. Пахта узатувчи С. Ермухамбетов, толовчи Т. Қолбоева, П. Давленова, тола ажратувчи Н. Худойберганов ўроқлар ҳар омепада топириққа қўшимча 10-15 процент маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар.

Қорхона коллективи январь ойида пландаги 1800 тонна ўрнига 1842 тонна пахта толаси ишлаб чиқарди. Февраль ойи план ҳам бажарилди. Бу муваффақиятга ишкорлар ҳам катта ҳисса қўшаётганлар. Меҳнатки А. Ламухин, слесарь Г. Разин, В. Зокоров, монтер К. Зайцев, С. Шахлис ўроқлар кўпгина рационализаторлик таклифлари билан қорхонада меҳнат умидорлигини оширишга ёрдам бермоқдалар. Техника ва ускуналарнинг умумли ва ремонтсиз ишлаши устидан жамоат контроли кучайтирилди.

Сайловлар шарафига мусобақани кучайтирган пахта тозаловчилар биринчи квартал топириқини муддатидан 10 кун илгари бажариш учун курашмоқда.

Х. ИКРОМОВ,
Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Қизил Ўзбекистон»нинг махсус мухбирлари.

Бугунги сайловлар бу қизлар учун, айниқса, унутмас воқеалар, чунки улар бугун коммунистлар билан партиячилар блокининг номзодлари учун биринчи марта қувона-қувона овоз берадилар.

А. Тўраев фотоси.

ОЛИМПЛАРИМИЗ ҳам сайловлар кунини лабораторияларда, тажриба участкаларида янгиликлар яратиш устида ишлаб кутиб олмақдалар. Суратда: Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Энергетика ва автоматика институтининг ходимлари (чапдан ўнгга). Х. АБДУСАМАТОВ, С. УСМОНОВ ва М. ТУЛАГАНОВ ўроқлар узгарувчан ток частотаси билан бошқариш орқали ион олувчи автоматик элементлар устида лабораторияда иш олиб бормоқдалар.

В. Сварчевский фотоси. (ЎЗТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ МАҲСУЛОТ

Сайлов арафасида Қўқон шахар савдо тармоқларида ярим размерли ва размерсиз пайпоқлар сотила бошлади. Бу — Қўқон ил йигирув-пайпоқ тўқув комбинатининг янги маҳсулотидир. Қорхона коллективи оддий ил ва қўзлувчан капрондан пайпоқ тўқишни яқинда ўзлаштирди.

Шунингдек, комбинатда хотин-қизлар ва болалар учун размерсиз гулдор пайпоқлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди.

Р. ҲАМДАМОВ,
«Қизил Ўзбекистон»нинг штатсиз мухбири.

НАКАЗЛАРИМИЗ

Биз Сергей Васильевич Стародубцевнинг оғирлигиндан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилишини аър хурсандчилик билан кутиб олди. Чунки ҳаммамиз олимнинг фанимизга қўшаётган ҳиссасини яхши билимиз. Ўроқ Стародубцев, Сизга юксак ишонч билдириб депутат қилиб сайлаётган акамиз. Ишончимизни оқлашнингга аминимиз.

Шу билан бирга баъзи талабларимизни ҳам айтмоқчимиз. Матлумки, ишчилар шахарчаси кейинги йилларда таниб бўлма даракда ўзгариб кетди. Ўқимонда, йигирдик, Комсомол, Железнодорожникиларга асфальт ётқизилди. Кўчаларимизга водопровод ўтказилди.

пиш учун кураш кенг қўлоқ ёйди. Бу ишда шонли Комсомол катта роль ўйнамоқда. Коммунистик партиянинг содиқ ёрдамчиси — Комсомол фаолияти коммунизм куриш учун курашда айниқса равнақ топади.

Мамлакатимизда илмий ва илмий-техник жамиятлари, рационализаторлик ва иxtиорчилик ташкилотлари, адабиёт, санъат ҳодимлари союзи, маданий-оқарув спорт жамиятлари ҳам янада равнақ томоқда. Булар меҳнаткашлар активлигини, оширишга хизмат қилмоқда, уларнинг маънавий ва жисмоний баркамол бўлишларига ёрдам бермоқда.

Партия ва ҳукуматимиз совет демократиясини янада ҳар томонлама ривожлантириш тадбирларини донолик билан белгилаётди.

Шахсий мулкчилик, эксплоатация, кашоқчилик, полиция ўз-бичимчилиги ҳукмрон бўлган капиталистик мамлакатларда эса демократиядан асар ҳам йўқ. Бу мамлакатларнинг «демократияси» меҳнат ахлининг «демократияси» тамоман зиддир. Уларнинг қалбаки демократияси бир ҳовуч мулкдорларнинг манфаатига хизмат қилади. Масалан, АҚШда ишчиларнинг манфаатига зид бўлган қонунлар кўп чиқарилади. ирқчилик сиёсати эса авж олдирилди. Эъри бериб қурулган, «совуқ уруш» тарафдорларнинг қон-жонига сиғиб кетган. Бундай айлани талбирлар меҳнаткашларнинг демократик ҳуқуқларини батамом поймол этиш хисобига олиб боришмоқда.

Капиталистик мамлакатларда меҳнаткашларни сайлов ҳуқуқидан маҳрум этишга хизмат қилувчи кўп пеналлар мавжуд. Масалан, АҚШда 50 га яқин ана шундай пеналлар бор. 14 миллион негрдан фақат 100 мингга яқин кишигина сайловларда иштирок этиш ҳуқуқига эга. АҚШ конгресси биронта негр аёли сайланган эмас. Сенат комиссияларининг биронтасида ҳам хотин-қизлар бирон ўринга эга эмас. 50 штатнинг бирон губерниясида, на бирон шахар мерига хотин-қизлар бошчилиги қилинмайди.

Герман Титов номди янги мактаб қад кўтарди.

Аммо аҳолининг ўсиб бораётган талаблари ободончилик, қуриш ишларини яна авж олдиришни тақозо қилади. Ахир 50 минг кишидан ортқ аҳоли яшайдиган бизнинг шахарчамизга 3 та боғча ва ясли қуриб қилинган! Район ташкилотлари бундан бир қанча вақт илгари боғча ва яслилар қуриш учун махсус жой ажратиб берган эди. Аммо ҳалигача қурилиш бошлаб юборилмаган. Агар бу муаммо ижобий ҳал этилса, 3 мингдан ортқ боғчалар ишлаб ишлаб чиқаришда фавқ-қатъий, моддий бойликлар яратувчилар сафидан жой олган бўлар эди.

Умуман, капиталистик мамлакатларда демократия сўзга ва қорғозагина мавжуд. Амалда эса аҳвол тамоман бошқача. Масалан, Францияда парламент сайловларида энг кўп овоз олган Франция Коммунистик партиясининг парламентда атиги 10 та депутати бор, холос. Анни лайдта де Голль ҳукуматининг халқ манфаатига зид бўлган қарорларини қўллаб-қувватлаган «Янги республикани» сақлаш союзи» партияси, гарчи сайловда ҳам овоз олган бўлса ҳам, парламентда 260 мандатга эга. Испанияда эса аҳвол бундан ҳам беш баттардир. Испан меҳнаткашлари ҳеч қандай овозлик ва демократик ҳуқуқларга эга эмас.

Мамлакатда на, очик ишчи матбуоти, на ошқора сиёсий партия, на ишчи касбада союзулари бор. Испан касбада союзулари Гитлер тузган касба союзулари каби ташкил этилган бўлиб, улар меҳнаткашлар ташкилотларини қорхона эгалари ташкилотлари билан меҳнаткир қўллаб-қувватлаш, ишчи касбада союзуларини ҳужайналарга бевоқифа бўйсундиришга қаратилган. Лекин Испания меҳнаткашлари ўз ҳақ-ҳуқуқлари учун курашини бир мунут ҳам тўхтатмай давом эттирмоқдалар. Оммавий ишталошлар ва забастовкалар бўлиб турибди. Испанияда ҳукмрон бўлган фашистик режимни тағ-томнири билан агардир ташлаш, мамлакатда гинчилик ва тинч-тотув яшаш сиёсатини ўрнаттиш, мамлакатнинг миллий мустақиллигини вужудга келтириш ҳозир Испаниядаги барча прогрессив кучларнинг асосий талаби ва шioriдир. Капиталистик мамлакатларда демократиянинг нақадар сохта эканлигини кўрсатувчи мисолларни кўп-кўп келтириш мумкин.

Совет социалистик давлати мамлакатимизда коммунизм қуришини асосий қурулдор. Шунинг учун ҳам партиямиз давлат қурилиши ва социалистик демократияни кун сайин ривожлантириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилмоқда. Бизнинг партиямиз социалистик қурилиш практикаси чўқур умумлаштириш асосида ўз Программасида давлат қурилиши ва социалистик демократияни тўбора ривожлантириш

Тошкент тўқимачилик комбинати... Юртимизда комбинатлар кўп, топириқни аъло бажариб, меҳнат мўъжизалари кўрсатаётган комбинат ишчи-хизматчилари эса бехисоб. Лекин, бирон давлатдан катта арбоби, оддий хизматчини Тошкентта меҳмон бўлиб келса, «Тўқимачилик комбинатининг бир кўрсам» дейди. Яқинда, сайловларга тайёргарлик қиладиган кунларда, комсомол Павел Попович ҳам тўқимачилар ҳузурида бўлди. Комсомол ўз кўли билан ёзиб қолдирган хатда қуйидаги сўзлар бор: «Азиз тошкентлик тўқимачилар! Мен бугун Совет Иттифоқида, шунингдек чет элларда ҳам донги нетган сиёсий аъло ишчи-хизматчиларга нолуш учун тақлиф этилганимни эшитиб, беҳад хурсанд бўлдим. Сизнинг коллективингиз мени самийий кутиб олди. Совет комсомолларига, шу жумладан менга нисбатан кўрсатаётган иқтидорингиздан ғоят хурсандман. Мен сизнинг қўлингиздан чиққан газламаларни нўрдум ва улардан завиландим. Сизларнинг ютуқларингиз билан маърурланаман. Комбинатингизга келар эканман, бизлар одадан ташқари рейсга мамлакатимиз тўқимачилари қўли билан яратилган нозик ностюмлар нийиб жўнаганимизни яна бир миннатдорлик билан эсладим. Меҳнатингиз учун тасанно, азиз дўстлар!»

Бў сўзлар изох талаб қилмайди! Тошкент тўқимачиларининг маҳсулоти ер юзидagina эмас, балки фалода ҳам иш бераётганлигини эслашинг ўзи нақадар завқиди.

Комбинат икки сайлов орасида нақадар ўзгарган! Янги бинолар, янги машиналар, энг муҳими янги одамларни кўриб завқланади, киши.

Биз мамлакатга донг таратган аъло тўқувчи, Социалистик Меҳнат Қадрами Марҳамат Ўлджонова билан учрадик. Бу камтар ишчи ўз ютуқлари, галабалари ҳақида оғиз очмади.

Кейинги пайтларда Ватанимизнинг йирик тўқимачилик комбинатларида, Хитой Халқ Республикасида, Корея Халқ Демократик Республикасида бўлган бу аъло жуда самийий гаплашди:

— Дўстлардан ўргатгани, билганимизни уларга ўргатгани борамиз. Бу—бурчимиз!

Халқимиз ўзининг энг яхши фарзандларини ҳокимият органларига вакил қилиб сайлаш билан Коммунистик партияга, Совет ҳукумати ва жонанон Ватанимизга чексиз меҳр-муҳаббатини яна бир бор намоийш қилади. Ҳар галгидек бу сайлов ҳам совет демократиясининг яна бир янги тантанасига айланади.

В. БАГДАСАРОВ,
тарих фанлари кандидати.

САЙЛОВДАН сайловгача ўтган даврда республикамизда минглаб ишчи, колхозчи ва хизматчи янги шоним уйларга кўчиб кирди. Сиз бу суратда кўриб турган қатор уйларда ҳам уй-йўллари бўлиб ўтганига кўп бўлган йўқ. Суратда: Тошкент шаҳридаги Новомосковская кўчасида қурилган уй-жой бинолари.

А. Палехов фотоси.

ИККИ САЙЛОВ ОРАСИДА

РЕПОРТАЖ

Гап комбинат ҳақида кетганда Марҳамат опадинг юзларида табассум ўйнайди: — Республикадаги ўтган икки сайлов орасида 14 миллион метр газлама ишлаб чиқарганимизни тасаввур қилиб кўринг-а! 16 минг киши меҳнат қилаётган коллективимиз ораида рус ва украинни, ўзбек ва қозоқни, белорус ва грузинни, яҳудий ва тожикини, қирғиз ва татарни, ҳуллас 45 миллат фарзандини қўришингиз мумкин. Қайси бир делегация келмасин, комбинатимизни «интернационал оила», «қон-қардош, қноқ оила» деб аташди.

Капитализм оламида келган делегация аъзолари кўп миллатли комбинатимизда қилинаётган ишларни ўз кўзлари билан кўриб, ҳайратга тушадилар, ёқа ушлайдилар...

Комбинат ҳақида гапирилса, гап кўп. Унинг ҳар бир ишчиси ҳақида катта лавҳалар, очерклар, ҳикоялар ёзилса ҳам оз. Бу ерга келиб, кишилар билан суҳбатлашсангиз, қаноат ҳосил қиласиз бунга. Комбинатда шу кунларда кўтарилиб руҳ, шижоат авж олган.

Ишчи ва хизматчиларнинг қанчадан-қанча оилалари янги, шинам, қўлай уйларга кўчиб кирди, янги маиший муассасалар, ясли ва боғчалар минглаб айланининг оиладаги меҳнатини енгиллатиб берганлигини эслаб, хурсанд бўласиз.

Бугун катта байрам. Республикаимизнинг барча меҳнаткашлари каби комбинат ишчи-хизматчилари ҳам сайлов кутилари ёнига келиб, энг яхши ўғил-қизларини Олий ва маҳаллий Совет депутатлигига сайлайдилар. Ҳаммадан хурсанд бўладиган томони шундаки, комбинатнинг бу аъло ишчилари ҳам Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советларга депутат қилиб сайланадилар. Комбинатнинг ишчи ва хизматчилари ўзлари билан ёнма-ён ишлаб, жуда катта муваффақиятларга эришган дўстлари учун қувона-қувона овоз берадилар.

В. МАҲМАМОВ,
Р. ИСҲОҚОВ.

Ҳозир бу ерда ишлаётган халқ театри, рубобчилар, миллий чолгу асосбонлари, рус раис ва балет, татар-бошқирд ансамблларида қатнашаётган 275 ҳаваскор бугун сайловчиларга хизмат қилишди.

Улар маҳалаларда, клуб, қорхона ва муассасаларда бўлиб, концертлар қўйиб берадилар.

Тошкентдаги Охунбобоев номи шахар маданият уйига киришимиз. Ёқимли куй, ашулалар янграйди.

Сайловчиларга маданий хизмат кўрсатишга тайёргарлик кўрғанимиз, — дейди Маданият уйининг директори Алашхон Шарифбоева.

ХАЛҚ ТАЛАНТЛАРИ

Қизил байроқлар, алвонлар кўчаларга ўзгача ҳусн бахш этган. Бинолар пештоқида кўчаларга таниш, қалбларга туташ: «Сайлов участкаси», «Ҳамма сайловга!»

Тошкентдаги Охунбобоев номи шахар маданият уйига киришимиз. Ёқимли куй, ашулалар янграйди.

Сайловчиларга маданий хизмат кўрсатишга тайёргарлик кўрғанимиз, — дейди Маданият уйининг директори Алашхон Шарифбоева.

Халқ таланти педагогика, қишлоқ хўжалиқи институтлари, озиқ-овқат техникуми ва 80 дан ортқ маҳаллада ўз маҳоратларини намоийш қилишди.

Бугун Маданият уйи ҳаваскорлар «Янги ҳаёт», «Комсомол», «Октябрь 40 йиллиги», Ривож, Эркин, Маданият каби маҳалларда сайловчилар учун концерт ва бир пардали пьесалар кўрсатадилар.

А. РАҲИМОВ.

Тошкент тўқимачилик комбинати... Юртимизда комбинатлар кўп, топириқни аъло бажариб, меҳнат мўъжизалари кўрсатаётган комбинат ишчи-хизматчилари эса бехисоб. Лекин, бирон давлатдан катта арбоби, оддий хизматчини Тошкентта меҳмон бўлиб келса, «Тўқимачилик комбинатининг бир кўрсам» дейди. Яқинда, сайловларга тайёргарлик қиладиган кунларда, комсомол Павел Попович ҳам тўқимачилар ҳузурида бўлди. Комсомол ўз кўли билан ёзиб қолдирган хатда қуйидаги сўзлар бор: «Азиз тошкентлик тўқимачилар! Мен бугун Совет Иттифоқида, шунингдек чет элларда ҳам донги нетган сиёсий аъло ишчи-хизматчиларга нолуш учун тақлиф этилганимни эшитиб, беҳад хурсанд бўлдим. Сизнинг коллективингиз мени самийий кутиб олди. Совет комсомолларига, шу жумладан менга нисбатан кўрсатаётган иқтидорингиздан ғоят хурсандман. Мен сизнинг қўлингиздан чиққан газламаларни нўрдум ва улардан завиландим. Сизларнинг ютуқларингиз билан маърурланаман. Комбинатингизга келар эканман, бизлар одадан ташқари рейсга мамлакатимиз тўқимачилари қўли билан яратилган нозик ностюмлар нийиб жўнаганимизни яна бир миннатдорлик билан эсладим. Меҳнатингиз учун тасанно, азиз дўстлар!»

Бў сўзлар изох талаб қилмайди! Тошкент тўқимачиларининг маҳсулоти ер юзидagina эмас, балки фалода ҳам иш бераётганлигини эслашинг ўзи нақадар завқиди.

Комбинат икки сайлов орасида нақадар ўзгарган! Янги бинолар, янги машиналар, энг муҳими янги одамларни кўриб завқланади, киши.

Биз мамлакатга донг таратган аъло тўқувчи, Социалистик Меҳнат Қадрами Марҳамат Ўлджонова билан учрадик. Бу камтар ишчи ўз ютуқлари, галабалари ҳақида оғиз очмади.

Кейинги пайтларда Ватанимизнинг йирик тўқимачилик комбинатларида, Хитой Халқ Республикасида, Корея Халқ Демократик Республикасида бўлган бу аъло жуда самийий гаплашди:

— Дўстлардан ўргатгани, билганимизни уларга ўргатгани борамиз. Бу—бурчимиз!

Халқимиз ўзининг энг яхши фарзандларини ҳокимият органларига вакил қилиб сайлаш билан Коммунистик партияга, Совет ҳукумати ва жонанон Ватанимизга чексиз меҳр-муҳаббатини яна бир бор намоийш қилади. Ҳар галгидек бу сайлов ҳам совет демократиясининг яна бир янги тантанасига айланади.

В. БАГДАСАРОВ,
тарих фанлари кандидати.

САЙЛОВДАН сайловгача ўтган даврда республикамизда минглаб ишчи, колхозчи ва хизматчи янги шоним уйларга кўчиб кирди. Сиз бу суратда кўриб турган қатор уйларда ҳам уй-йўллари бўлиб ўтганига кўп бўлган йўқ. Суратда: Тошкент шаҳридаги Новомосковская кўчасида қурилган уй-жой бинолари.

А. Палехов фотоси.

Тошкент тўқимачилик комбинати... Юртимизда комбинатлар кўп, топириқни аъло бажариб, меҳнат мўъжизалари кўрсатаётган комбинат ишчи-хизматчилари эса бехисоб. Лекин, бирон давлатдан катта арбоби, оддий хизматчини Тошкентта меҳмон бўлиб келса, «Тўқимачилик комбинатининг бир кўрсам» дейди. Яқинда, сайловларга тайёргарлик қиладиган кунларда, комсомол Павел Попович ҳам тўқимачилар ҳузурида бўлди. Комсомол ўз кўли билан ёзиб қолдирган хатда қуйидаги сўзлар бор: «Азиз тошкентлик тўқимачилар! Мен бугун Совет Иттифоқида, шунингдек чет элларда ҳам донги нетган сиёсий аъло ишчи-хизматчиларга нолуш учун тақлиф этилганимни эшитиб, беҳад хурсанд бўлдим. Сизнинг коллективингиз мени самийий кутиб олди. Совет комсомолларига, шу жумладан менга нисбатан кўрсатаётган иқтидорингиздан ғоят хурсандман. Мен сизнинг қўлингиздан чиққан газламаларни нўрдум ва улардан завиландим. Сизларнинг ютуқларингиз билан маърурланаман. Комбинатингизга келар эканман, бизлар одадан ташқари рейсга мамлакатимиз тўқимачилари қўли билан яратилган нозик ностюмлар нийиб жўнаганимизни яна бир миннатдорлик билан эсладим. Меҳнатингиз учун тасанно, азиз дўстлар!»

Бў сўзлар изох талаб қилмайди! Тошкент тўқимачиларининг маҳсулоти ер юзидagina эмас, балки фалода ҳам иш бераётганлигини эслашинг ўзи нақадар завқиди.

Комбинат икки сайлов орасида нақадар ўзгарган! Янги бинолар, янги машиналар, энг муҳими янги одамларни кўриб завқланади, киши.

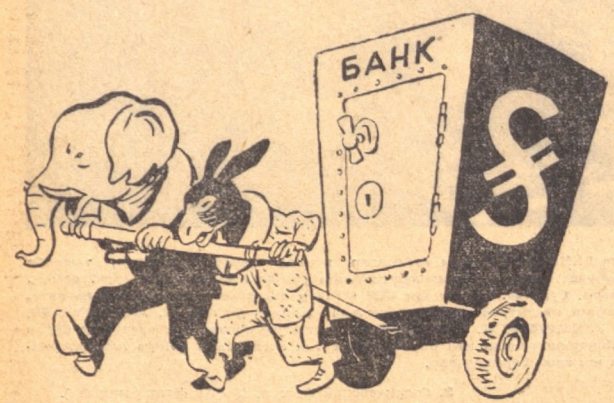
Биз мамлакатга донг таратган аъло тўқувчи, Социалистик Меҳнат Қадрами Марҳамат

„ЭРКИН ДУНЁ“НИНГ СОХТА ДЕМОКРАТИЯСИ

ПАРЛАМЕНТАРИЗМ НИҚОБИ ОСТИДА

Буржуа давлатларида демократия ҳақ устида қилинган жаҳр-зўлимни ниқоблашга ҳизмат қилмоқда. Сохта ва ёлгон буржуа демократияси — бойлар учун жаннат, эксплуатация қилинувчиларни, кэмбалагиларни алдаб тўзқоққа илтифат қилишнинг қўлланмаси. Меҳнатчилар шиддатли синфий жангларда курашиб қўлга киритган озмоз демократик ҳуқуқларни ҳам буржуа давлатлари боймол қилмоқда ва йўққа чиқаришга иштирокчи. Империализм идеологларни пулдорлар ҳуқуқдорлини қилаётган, бир ҳовуч бойлар бошқариб турган дунёни рибкорлик билан «эркин дунё» деб атамоқда.

Лекин шахсининг Совет Иттифоқидаги чинакам эркинлигига ва равишга толаётганлигига капитализм нисбатан қарама-қарши қилиб қўяди. Капбалаларнинг эксплуатация қилиш ва талаш учун

БИР ТИЗГИНДА.

бойларга бериб қўйилган эркинликнинг, зўр бериб қўролланган тўхтовсиз давом эттириётганлигини, иркий камситишнинг, демократик ташкилотлар қўғишнинг қилинганлигини? Бунинг «эркин дунё» деб бўладики? Йўқ, у эркин дунё эмас, балки ҳуқуқсизлик ва ишсизлик, қўллик ва зулмат дунёсидир!

Буржуа пропагандаси «эркин дунё», «халқ капитализми», «демократик жамият» деб қўқларга кўтариб мақтаётган капиталистик дунёдаги «демократия»нинг ҳақиқий халқшараси қандай? Капиталистик давлатларнинг олий органи (парламент) кимларга хизмат қилди ва кимларнинг ҳуқуқини ҳимоя қилди? Буржуазия парламентидagi депутатлар составига назар таштайлик. Уларни юқори мансабдорлар, миллион-миллион капиталга эга бўлган мулкдорлар эгаллаб олган.

ҚАЛБАКИ ДЕМОКРАТИЯ

ГРЕЦИЯ парламентига ўтказилган сайловлар «эркин дунё» демократиясининг ҳақиқий башарасини ошиб ташлади. Бу сайловларда очикдан-очик зуравонлик ва террор ишлатилди. Ушбу Грециянинг Бутундемократик аграр фронти ва оппозиция партиясига барча фашист элементлар ва ҳуқуқрон Караманлис партияси ташкироти билан қарши турди. Сайловлар ўтказилганда қонли террор натижасида аграр фронтдан икки киши ноҳақ ўлдирилди, юзлаб сайловчилар ярадор қилинди, минглаб кишилар қалтқайланди.

Караманлис ҳуқуқрон партияси учун жон куйдирганларнинг «хиз-

мат» тақдирланди. Биолетенлар орасига 487 та қалбаки биолетень қўшиб олинди. Яъни жангарма хизматчилари сурбетларча икки мартадан овоз берди. Афинада ўтказилган сайловларда 819 та қалбаки биолетендан фойдаланилди. Баъзи сайлов участкаларида солдатлар командирнинг буйруғи билан саф тортиб бориб овоз беришга мажбур этилди. Греция оппозиция партияси бу сайловларни қалбаки деб тан олмади.

Югорияда келтирилган фактлар капиталистик давлатларда сайлов қонунири нақадар разиллик, зуравонлик, асоссиз чеклашлар асосида бўлишига асос қўйди.

Америка сайловларида демократик партия билан республика партияси қатнашди, аммо бу икки партиянинг сиестаси амалда бир-биридан асло фарқ қилмади. Чунки иккала партия ҳам монополистарлар учун хизмат қилди. Икковий ҳам «демократия» ҳақида жар солиб, ҳаммани империалистларнинг ҳуқуқдорлигини мустаҳкамлашга хизмат қилишга чағирди. Машҳур инглиз ёзувчиси Чарльз Диккенс америкача «демократия» тўғрисида «АҚШнинг ифлос, жирканч сайлов системаси унинг қал-

бани демократик давлат эканлигини кўрсатиб турибди» деган эди. Бу система зўр бериб қўролланган сиестасининг илҳомчиси бўлган республикани монополистарга қўлай қилмоқда.

Американинг ҳар иккала партия номзод кўрсатгани учун капиталистлардан жуда катта маблағ олинди. Шимоллий Каролина университетининг маълумотига асосан, ўтган сайловда 200 миллион доллар маблағ сарфланган. Бу 1956 йилги сайловдагига қараганда 50 миллион доллар кўпдир. Мана, америкача «демократия», мана парламентаризмнинг ҳақиқат кўрсаткичи «мархамати»!

Америка империалистлари бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашиб, ўз «демократик» сайлов системаларини у ерларда ҳам қўлай қилишга уришмоқдалар. Германия Федератив Республикасида канцлерлиққа ўтказилган сайлов ҳақида «Вашингтон пост» олинган маълумотга асосан бундай деб ёзган эди: «АҚШ ҳуқуқмати бу сайловга тайёрларканда алвонлар ошидан бошқа барча ишни қилди».

Аденauer бошчи фашизм партияси ва унинг аъзолари ҳақидаги бошги миш турли азоб-кубатларни солмоқда. Мамлакатнинг милитаризациялаш, меҳнатчиларнинг гражданилик ҳуқуқдорлидан чеклаш Бундесвер қоралондирининг асосий ҳуқуқдоридир. Шунинг учун ҳам Гарбий Германия парламентиде депутатлигига номингига сайлаб қўйилган ўнта ишчи депутатлар нима ҳам қила оларди! Бу — Бундесвер малайлари бизнинг парламентида ишчилардан ўнта депутат бор деб мақтанишлари учун ҳўқа кўрсинга қилинган бир найранг, ҳолос.

Маълумот цензи Американинг барча гражданиларига тенг қўйилмади! Йўқ, Америка «демократия»сига асосан барча кишилар тенг ҳуқуққа эга эмас. Миллионер ва миллиардерлар ўз бойликларини билан «чекланмаган демократия»нинг ҳар оҳанга солаверадилар. Бу жаноблар ўз ниятларини амалга ошириш учун ҳар қандай жиноятга ҳам тайёр.

Агар Линкольн шу кунларда тирик бўлганида ва пичин қилгиси келганида эди, у ўз манту-бадири бир сатрни бошқача сўзлар билан ўзгартириб: «Бойлар идораси қилди, бойларнинг идораси билан ва бойлар учун идораси қилинган» деб айтган бўлар эди».

(Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ 1963 йил 27 февралда сайлов олди йиғилишида сўзлаган нутқидан).

ТАНЛАБ ОЛИНГ.

Инглиз олимни Хэрвилл сайловчиларнинг маълумотини аниқлаш тўғрисида шундай деб ёзди: «Оқ танли» киши сайлов кампаниясида амалдорнинг ёнига келганда, унга жуда осон савол берилади, бу саволга ҳатто ёш бола ҳам жавоб

бериши мумкин. Лекин негр келса, яна ўша амалдор унга инглиз тилида ёзилган мураккаб текстини ўқиб бериши ва «қандай тўғриликми?» деб сўради. Бечора негр бу текстини қандай қилиб тўғриликни, ахир! Шундай қилиб ҳеч қандай асоссиз бечора негр сайлаш ҳуқуқдорлини маҳрум этилди. Маълумот цензи инглиз тилини билмайдиган муҳожирилари ва бир неча миллион негрни сайлаш ва сайлашни ҳуқуқдорлини маҳрум этди. Бироқ «демократия»ни қарагини, Алабама ва Жанубий Каролина штатларида мулкдор кишилардан бундай «имтиҳон» олинмади.

Американинг барча штатларида маълумот цензи қўлланилмас-ла, маълумотсиз кишилар сайлаш ҳуқуқдорлини, умуман, маҳрум этилган. Япония, Францияда ва Америкада ўтройлик цензи деган гап бор Японияда сайлаш ҳуқуқдорлини олиш учун сайловчиларнинг бир жойда олти ой яшаш бўлиши шарт. Американинг бешта штатида бу муддат икки йил, 11 штатида эса бир йил, 13 штатида эса 6 ой деб белгиланган. Америкада ўтказилган энг сўнгги сайловда ўтказилган цензи баҳонаси билан 8 миллион киши сайловга қатнаштирилмаган.

Яна мулк цензи ҳам мавжуд. Бу цензга бинаан ҳар бир сайловчи сайлов солиғи тўлаши керак. Аме-

АЛДАШ ВА ҚЎРҚИТИШ

Буржуазия партиялари сайловчиларни алдаш ва қўрқитиш мақсадига энг жиричан методларни ишга солишга одатланган бўлган. Япония ҳуқуқмати сайлов олди кампанияларида сайловчиларнинг диққатини сиестасдан четлатишга уришди, сайлов олди кампаниясида давлат солиқдорларни қисқартириш ва қарийлик учун пенсия қўғишга ваъда қилди, деб ёзган эди. Оқибат нима бўлди? Натижада озиқ-овиқ молларнинг нархи 7-9 процент ошиб кетди. Иккасаларга пенсия жорий қилиш кўрсатилган бўлганда «тадбир» чинаппака чиқди. Мана ваъда-ю, мана унинг икроси!

Япониянинг Фузун-Иосада шаҳри транспорт конторасининг бошлиғи барча шоферларнинг йиғилишлар конферентлар партияси учун овоз берасиз, деб мажбур қилган.

Сайловчиларни қўрқитиш ёки алдашдан ташқари, реакционерлар қўғишга муносабатда бўлишдан ҳам бот тортмадилар. 1960 йилда Япония социалистлар партиясининг лидери, ишчилар ҳаракатининг энг кекса вакилларида бири

ОВОЗЛАР ПУЛГА СОТИЛАДИ

АНГИИЯДА ўтказилган сўнгги парламент сайловини шу парламент аъзоларидан бири «чек дафтарчаларнинг сайло алари» деб атади. Бу бекиз эмас, албатта. Сайловларда шу чек дафтарчалари ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. Яъни кимнинг мол-дунёси кўп бўлса, ўша жаноб парламентга депутат қилиб сайланди. Лейбористлар партиясининг лидерларидан Гордон-Уорнер сайлов олди рекламалари учун 486 миш фунт стерлинг сарфлаганини айтди. Консерватив партия сиестасини мақташ учун, тахминан, 1,5 миллион фунт стерлинг сарфлаган. Шу маблағлар инглиз халқининг фаровонлиғи учун сарфланса бўлмасмики?

Буржуазия «демократия»сининг амалдорлари сайловларда меҳнатчиларнинг овозини сотиб олишдан ҳам таймадилар. Американинг Нью-Йорк ва Мериленд штатларида бир овозни сотиб олиш учун 10 доллардан беришган. Овоз сотиб олиш Японияда, айниқса, авж олган. Япония полициясининг ҳисоботида қараганда, қўғи пала-

тага ўтказилган сайловларда Япония қонунига хилоф равишда амалга оширилган гафти қонуний ишларнинг сони 1181 тага етган. Шундан 460 таси сайловчиларнинг овозини сотиб олиш билан болдиқдир. Овоз сотиб олиш операциясини ўтказишда 1112 киши актив қатнашган.

Капиталистлар «демократия»сида овоз сотиб олишининг бемаъни томонлари кўп. Масалан, Сицилияда ўтказилган сайловларда овоз бериш учун келган камбағал деҳқоннинг қўлига бир лой ботина бериб, агар сен бизнинг партияни сой фойдасига овоз берсанг, иккичи пойини ҳам олсан, дейишган. Баъзи ерларда эса сайловчиларнинг қўлига 100 лирик пулни иккига йиртиб, унинг ярмисин сайловчиларнинг қўлига тўтказилган ва бизнинг партияни таллабсан учун овоз берсанг, 100 лирикнинг қолган ярмисин ҳам сенки бўлади деб ваъда беришган.

Капиталистик мамлакатларда сайловлар ана шундай зуравонлик, халқни алдаш ниқоби остида ўта-

Сайлов олди кампаниясига юз миш долларлаб пул сарфланган. оддий кишилар бу кампанияда қандай қилиб ютиб қилишлари мумкин? Бунинг учун бир неча миллион пулнинг эгаси бўлиш керак, маълумки, бунақа миллион-миллион пул а миллионерларнинг қўлида бўлади. йки миллионерларнинг хизматини бажарадиган, уларнинг гаражи манфаатларини ҳимоя қиладиган ва амалда монополистин капиталнинг малайари бўлган кишилар қўлида бўлади.

(Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ 1963 йил 27 февралда сайлов олди йиғилишида сўзлаган нутқидан).

ЧУНТАК ПАРЛАМЕНТИ.

ЯҚИНДА Никита Сергеевич Хрушчев Москва шаҳар Калинин сайлов округи сайловчиларининг йиғилишида сўзлаган нутқиде капиталистик дунёдаги сайловларнинг сохталлигини фоти этиб, бундай деди: «Капиталистик давлатларда парламент сайловлари бўлганда ва буржуа партияларининг номзодлари сўзга чиққанлариде одатда улар қоп-қоп қалла-беришадилар. Капиталистик давлатлардаги кишилар бундай нутқларга қўғишга қўғишган. Капитализмнинг қонуни — алдамсанг, молнинг сота олмасан, деган қонун шу давлатларнинг сиесий ҳаётида ҳам амал қилди. Шу давлатларда сайлов олди кампаниялари вақтида, сайлов курашида капитализмнинг қонуни, олди-соти қонуни амал қилди. Олтин тоғлар ва сут дарёлари яратиб бериш деган ҳар хил ваъдалар берилаверадилар».

О. АБДУРАХМОНОВ,

Х. АБДУНАЗАРОВ.

Редактор ўринбосари

А. ИСМОИЛОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

3 МАРТА

ВИРНИЧН ПРОГРАММА

12.00 — Телевизион янгиликларнинг махсус сони (ўзбек ва рус тилларида), 12.20 — Репортаж (сайлов участкасидан).

Ўзбек тилида: 12.45 — Концерт (болалар учун), 13.15 — Пионер ишлари ҳақида (телевизион фильм).

Рус тилида: 13.25 — Қонилик бола ва Сива дустини даволади (болалар учун фильмлар), 18.00 — Телевизион янгиликларнинг махсус сони (ўзбек ва рус тилларида).

Рус тилида: 18.20 — Пляц ва Пикус, Икки сурат (мультипликацион фильмлар), 18.40 — Фитиль (сатирик киножурнал), 18.50 — Ҳақиқат ағри бодий фильм), 20.15 — Телевизион янгиликлар (ўзбек ва рус тилларида), 20.45 — Сайловчилар учун катта концерт (ўзбек ва рус тилларида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида, 18.00 — Албшканинг севгиси номли бадий фильм.

ТАЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРА — 3/III да қўғуз Этик киёган Мушук, кеч-қурун Богчасораи фонтани.

ХАМЗА НОМЛИ ТЕАТРА — 3/III да Олов.

МУҚИМНИ НОМЛИ ТЕАТРА — 3/III да Нурхон, 4/III да Фаргона хикоси.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 3/III қўғуз сони 1 яримда мактаб музика абаонементи бўйича 4, 5, 6-синф ўқувчилари учун Тошху-моқли концерт. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Коммуна Исмомов, солист Илора Жаилилова қатнашадилар.

3/III кеч сони 8 да ўзбек давлат эстрадаси солисти Фахриддин Умаров концерти. Визетлар сотилмоқда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Вен Зевей раҳбарлида Хитой артистлари, РСФСРда хизмат кўрсатган артист В. Осман-Ол раҳбарлида Тува артистлари группасининг ва Ду-дучкан раҳбарлида Арман артистлари гастроллари. Бутун уч марта томоша қўрсатилади: қўғуз сони 12, 3 ва кеч 7 яримда. Визетлар сотилмоқда.

МУҚИМНИ НОМЛИ ТЕАТРАДА — 3 март қўғуз сони 12 да 2 бўғимда

ВАЙРАМ КОНЦЕРТИ

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти Махмуджон Ғофуров, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Фароғат Раҳматова, Тамара Назарова, солистлар Адиба Мирзоева, Райхон Тўрбаева, Мария Каримова, Гулсара Екубова, Сурхат Пулатов, Йўлдош Муллабоев, Токми Мелиев, Йўлдош Эргашев ва бошқалар қатнашадилар.

Программада Ўзбекистон ССР халқ артисти Раззоз Ҳамроев олиб боради. Визетлар сотилмоқда.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистон сурхи» бирлашган нашриятининг босмақосони, Тошкент шаҳри.

Р. 05755. Индекс 64543. Нашр. № 53.

СИГАРЕТ ҚЎТИСИДАГИ АРЗ-ДОДЛАР

Биз қишлоқ боққолининг қатлаб дўкончаси олдига тўхтадик. Шини идишга лампамой қуйибди олаётган аёл ҳам, боққол ҳам бизни кўриб ийибди қўлиб қўйди.

— Рашид оға сизларни кутиб турибди, — деди боққол бизга қараб. Ҳу юқориди қаҳвахонага бораверинлар.

— Рашид оға деганингиз ким эди?

— Тезроқ бора қўлинглар. Қўзи тўрт бўлиб ўтирибди. Борганда биласизлар...

Қизик, нима гап экан эди? Тўғри қаҳвахонага юрдик. Одамлар билан лиқ тўлган қаҳвахонага кириб, ўтирган одамлар салим бердик.

— Рашид оға ким бўлади? — Ха, менман...

— Бизни кутаётган эмис-сиз?

— Қани ўтиринлар, ўтиринлар. Кутаётганимиз ўтири-ю, лекин сизларни эмас. Бирор нарса ичасизларми?

Биттадан айрон сўрадик. Кейин йўлда машинаси бу-зилиб қолганини, пиеда кел-лаётганимизда дуч келган одамнинг «Сизларни Рашид оға кутиб ўтирибди» деганини айтдик. Рашид оға қаҳвахонага ўтириб ўтирган деҳқонларга қараб:

— Биз кутган одамлар бу-лар эмас.

— Узи нима гап, Рашид оға, кимни кутасизлар? Рашид оға олдимизга бир тутунча келтириб қўйди. Кейин уни авайлаб очиб, ичи-дан сигаретдан бўшаган тўрт дона қути олди.

— Биз мана шу қўтилар-нинг эгаларини кутиб ўти-рибмиз, — деди у сигарет қўтиларини бизга узатар

эдик, улар дарров ёзиб олишди.

— Ёлғиз ўзим беш синф боласини ўқитаман, қишлоққа ўқитувчи юборинлар! — Муаллим боланинг бу гапни ҳам тўрттадан барабар ёзиб олди.

Хулаас, улар кетма-кет сигарет тутатиб, биз нима десак, шунинг ёзиб олишадилар. «Ҳозирча бунга имкон йўқ, тўхтаб туринлар» дегани-гайин эшитмадик. Мен ёзиб-да турган муаллимнинг қулоғига шивирлаб: «Булларга негадир қўғиш чопмапти» деб қўғидим. Чиндан ҳам қўғишга галатироқ қўғишларди. Нимакини айтмайлик, ҳаммасига бир пасда рози бўлишадилар.

Уларни бир синаб қўғмоқ-чи бўлдим.

— Илоҳим кам бўлманг-лар, — дедим уларга қара-б, —ҳамма дардларимизни ёзиб олдинлар, раҳмат. Энди охириги илтимосимиз бор: қишлоққа поезди йўли тўсча девдик.

Сигарет қутисининг орқа-сида бунга ҳам ёзиб қўғишди.

Кўш қорайди. Меҳмонлар-дан иккитаси қўғишга қўғишди.

Қўғишларни ташлаб юборди. Юғуриб бориб ердан олдим-да, чўнтагим олдим. Қаҳвахонадан чиқиб кетишгани-да улоқтирилган учинчи қўғиш ҳам олдим. Улар ал-тамбилга йиғилишди. Ёғил-лаб юриб кетган алтамбил кетидан қўғиш олиб тур-дик, яна алламбара улоқти-рилганини қўғиш қолдим.

Юғуриб бориб қарасам, сига-рет қутиси ҳам, дарров ол-дим. Ўша тўртта сигарет қу-тиси шу бўлади. Энди ту-шунган бўлсангиз керак.

Бизнинг жамик араз-додла-

римиз шу қўтиларга ёзил-ган. Яқинда хабар келди, бу йил ҳам араз эшитгани кел-лишимиз. Шуларни кутиб ўтирибмиз.

Қўтиларни қўғиш олдим. «Бизга» қутисининг устига олти марта «Шукрия, Шукрия», бир марта эса «Шук» деган ёзилибди. Унинг ёзили-шида ушбу юзлуд билан битта қайиннинг сурати! катта ва кичик қилиб бир талай уч бурчак ва тўрт бурчак шакл-лари солинган. «Бўғоз ичи» қутисининг устида мана шу ёзувларни кўрдим: «Қайно-ғамнинг ўртоғи ҳақида илти-мос қилиш... Вофобизни ду-рустроқ ишга жойлаштириб қўғиш... Қўғиш Итальяга кетмаган делегацияга кири-тиш... Акс ҳолда истеффо бери-лади, деган гапни тарқат-тиш...Уч юз миш можароси... Раққоса, раққоса» (беш жой-да қайтарилган)... Сақкизта юрак расми.

«Геленжик» қутисига кат-тагон қўғиш сурати солинган бўлиб, ичига қимор соқдаси қўғишган. «Бўғиш, жуда яхши» деган сўзлар гоҳ босма, гоҳ ба-ма ҳарфлар билан беш-ун марта ёзиб қўғишди.

— Аяна қилишди! — Келишилди! Қаҳвахонага жон кирган-дек бўлди. Унинг олдига тўхтаган машинадан уч киши тушди.

— Марҳаб, оғалар! — де-ди меҳмонлардан бири, — Ассалому алайкум, ва-

1) Турк коньяларида иш-латиладиган тасвир